

Via **Bewust Natuurlijk Luxe** zijn stappen gezet richting meer natuurlijke geboortes bij vleesvee. Maar de overheid moet bepalen of dat genoeg is.

Sector beweegt en ontwikkelt kengetallen

KEIZERSNEDES bij vleesveerassen Belgisch Witblauw en Verbeterd Roodbont zijn al jaren een gevoelig onderwerp. Enerzijds is de politiek kritisch op de zogenoemde routinematige keizersnede. Anderzijds zijn de risico's van een natuurlijke geboorte voor de fokker groot. Een kalf is een belangrijke inkomstenbron. Toch moeten beide stamboeken aan de slag om ruimere bekkens in te fokken om natuurlijke geboortes te stimuleren. Oud-staatssecretaris Dijkzma liet eind 2014 weten de twee stamboeken en LTO te zullen ondersteunen bij het huiswerk dat zij zichzelf hadden opgelegd: minimaal 60% natuurlijke geboortes bij Belgisch Witblauw en 50% bij Verbeterd Roodbont in 2030. De gestelde ambitiepercentages zijn getoetst door Wageningen UR als 'realistische en ambitieuze doelen'.

Bovendien is er in 2018 een evaluatiemoment waarop de sector vooruitgang moet laten zien. "Maar we liggen zeker

op schema", zegt Saskia Scheer, projectleider van Bewust Natuurlijk Luxe dat fokkers sinds 2015 ondersteunt bij de omslag naar meer natuurlijke geboortes. "De sector beweegt en ontwikkelt kengetallen. Al kon én hoefde dat in drie jaar tijd natuurlijk nóg niet tot meer natuurlijke geboortes te leiden. Die liggen voor beide stamboeken nog steeds onder 10%."

Databank voor dikbillen

De winst van het project Bewust Natuurlijk Luxe zit vooral in een professionalisering van de sector. Sinds 2015 zijn veel meer cijfers beschikbaar. Tussen 2014-'15 en 2015-'16 nam het aantal bekkenmetingen toe van 511 (39 bedrijven) tot 1.354 (119 bedrijven: 66 Belgisch Witblauw, 53 Verbeterd Roodbont). Daarna volgde een meer gestage toename tot naar verwachting 135 bedrijven en meer dan 1.500 metingen in 2017-'18. In de praktijk is het aantal deelnemende bedrijven echter groter doordat veel fokkers om het

jaar bekkenmetingen laten doen. Scheer: "We zien echt een stijgende lijn. Bijna de helft van de bij beide stamboeken aangesloten fokkers meet nu hoogte en breedte van bekkens. Met die gegevens kunnen we fokwaardeschattingen uitvoeren. Die cijfers publiceren we elk jaar. Ze worden steeds betrouwbaarder doordat het aantal bekkenmetingen jaarlijks toeneemt."

Inmiddels zijn binnen Bewust Natuurlijk Luxe – samen met ki-verenigingen en de stamboeken – aan de hand van deze cijfers ook stierenkaarten opgesteld. Er is nu een voorselectie van 15 Belgisch Witblauwe en 7 Verbeterd Roodbont-stieren. "De gemene deler is dat ze allemaal helpen voor het fokken naar een ruimer bekken – 20,5 centimeter bekkenhoogte is de richtsnoer – met een bepaalde betrouwbaarheid", aldus Scheer. "Voorheen moesten fokkers het zelf uitzoeken, nu krijgen ze gericht advies." Dit laatste moet er ook voor zorgen dat fokkers minder afhankelijk van dierenartsen worden. "Met de nieuwe kengetallen krijgen ze kennis waarmee ze zelf een beter oordeel kunnen vellen."

Draagvlak neemt toe

Zo krijgen fokkers meer handvatten om te kunnen sturen op meer natuurlijke ge-

Met behulp van de steeds specifiekere en betrouwbaarder wordende stierenkaarten proberen fokkers nog meer te fokken op ruimere bekkens.

FOTO S. PETER ROEK

boortes. Maar dat heeft alleen zin als er ook meer draagvlak in de sector komt. Aalt van de Bunt van het Verbeterd Roodbont-stamboek ziet hier zeker vooruitgang in. "Het aantal metingen onder fokkers neemt toe. We hebben onze achterban wel wakker moeten schudden, maar het besef is er. Al doet een deel het alleen omdat het moet of uit collegialiteit met andere fokkers." Van de Bunt denkt dan ook dat het Verbeterd Roodbont-stamboek redelijk op schema ligt, al blijft hij kritisch. "Meer natuurlijke geboortes is prima, maar kalveren moeten wel luxe zijn. Het blijven dikbillen. Dat

Op het fokbedrijf van Bert van Abeelen steeg het aantal natuurlijke geboortes al wel gestaag. Van 24% in 2017 tot 28% nu.

mag niet vergeten worden."

Bij de Belgisch Witblauwen is het draagvlak ook toegenomen, merkt Saskia Scheer. "Het onderwerp staat standaard op de agenda. Fokkers hebben geaccepteerd dat deze koers wordt ingezet. Al blijven er natuurlijk altijd boeren die er helemaal niets van willen weten."

Verbeterd Roodbont-fokker Bert van Abeelen past niet in die categorie. Hij zet al langer in op ruimere bekkens en heeft het aantal natuurlijke geboortes op

zijn bedrijf van 24% in 2017 naar 28% dit jaar tot nu toe gebracht. Maar hij is ook realistisch: "Het project staat nog in de kinderschoenen. Dit heeft tijd nodig. En elke kalving is maatwerk. Maakt de koe zich klaar of doet ze niks? Hoe ruim is het bekken en bovenal: wat voor kalf zit er in? Máár: als fokkers vaak dezelfde stier gebruiken, weten ze op een gegeven moment wel wat voor soort kalveren het zijn. Al blijft kwaliteit belangrijk."

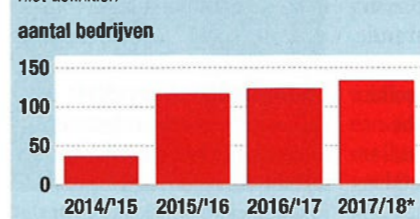
Politiek is aan zet

Ondanks de progressie is nog niet duidelijk of het project Bewust Natuurlijk Luxe in 2019 ook doorgaat. Daarover beslist de Tweede Kamer dit najaar. "Wetgeving over routinematige keizersnedes hangt nog steeds als een zwaard van Damocles boven de sector", erkent Scheer. "Het lastige is dat we nu nog niet sectorbreed cijfers van meer natuurlijke geboortes kunnen aantonen. Er zijn voor beide stamboeken maar een handvol pioniers. De rest is net gestart met het meten en interpreteren van cijfers. Die effecten zien we dus nog niet. Maar ik verwacht dat de Tweede Kamer ons die tijd gunt."

Theo Brummelaar

Meer bedrijven doen mee

Aantal Belgisch Witblauw- en Verbeterd Roodbont-bedrijven waar bekkenmetingen zijn gedaan, * nog niet definitief.

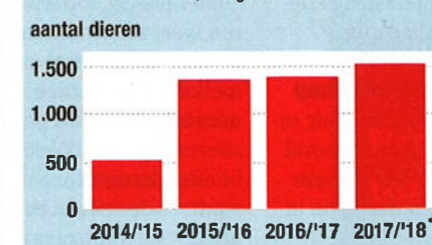

Bron: LTO, project Bewust Natuurlijk Luxe

Jaarlijks doen steeds meer stamboek-bedrijven mee aan de bekkenmetingen.

Weer flinke plus in 2017-'18

Aantal bekkenmetingen bij Belgisch Witblauwen en Verbeterd Roodbont, * nog niet definitief.

Bron: LTO, project Bewust Natuurlijk Luxe

In het seizoen 2017-'18 worden naar verwachting meer dan 1.500 dieren gemeten.